

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga meseca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XVIII.

V Ljubljani 10. mal. serpana 1865.

List 20.

Spomini s polovanja v Rim.

Spisuje Dr. Janez Zlatoust Pogačar.

19. Filip Neri.

Filip Neri, ljubljence pobožnih Rimljanov, je marsikteri kraj v svetem mestu s spominom svojega imena posvetil. Tesno je sklenjena njegova zveličavna delavnost s cerkvico sv. Hieronima *della Carità*, ktere se tiči samostan oratorijanov sv. Filipa Nerija. Cerkev in samostansko poslopje stojita na mestu prostorne hiše, ki je bila kdaj lastnina svete Pavle, blage vnukinje preslavnih Scipijonov. Sv. Hieronim pridši v Rim je tukaj prebival; zato so potem cerkev njemu posvetili. V šestnajstem stoletju pa, ko je bila una hiša lastnina plemenite Spadove rodbine in nekdanje prebivališče velikega cerkvenega učenika, je bilo razsvetljevano z apostolsko delavnostjo sv. Filipa Nerija, ki je skoz tri in trideset let ondi stanoval, ljudi vsakoršnih stanov, posebno blagomisleče mladenče sprejemal in k keršanski pobožnosti napeljeval. Tukaj je vložil temeljni kamen svojega društva, ki se imenuje društvo oratorijanov po oratoriju (*oratorium*), v katerem je okrog sebe zbiral Rimljane, da bi jih nedolžno razveseljeval in z zlahtnimi čutili navduševal. On je v preobilni meri v lasti imel toliko zaželeno umetnost, ktera vé strinjati koristne pobožne vaje z vzbudjevanjem nedolžne veseljnosti. Najpred je njé, ki so zlahtnejšega razveseljevanja iskali, sprejemal v svoji lastni sobici. Ko je njih število zmiraj bolj naraščalo, je bila kmalo pretesna. Zató je večo dvorano iste hiše v svoj blagi namen izvolil. Ta dvorana je bila prav za prav začetek Filipovih oratorijev. V njej so ga s svojo pričujočnostjo oveseljevali tudi sv. Feliks a *Cantalicio*, učeni Baroni in drugi ljubljeni prijatli in sodeložniki njegovih neutrujenih prizadev za posvečevanje središnjega mesta katoliške cerkve; skerbili so, naj bi si s svojo vnemo za keršanske čednosti skoz vse veke zaslužili tisto pohvalo, ktero je sv. apostelj Pavel v listu do Rimljanov slovesno izrekel: „Vaša vera je slavljena po vesoljnem svetu.“ V omenjeni dvorani in po mostovžu se oči obiskovavcev razgledujejo nad prijaznimi podobami sv. Filipa, sv. Feliksa, Baronija in drugih. Vrata, skoz ktere je Feliks hodil v svojo celico, so hranjene kakor ljuba svetinja in lepo zavarovane pod steklom.

V cerkvi sv. Hieronima, kjer se znajde več grobnih spominkov Spadove rodbine, je tudi v kamen vrezana prigodba, da je posestnik te hiše nekdaž ljudoljubno sprejel pod streho in z novim oblačilom preskerbel sv. Franciška Asizijana, ko so ga bili roparji vsega stekli in oropali. Da je podobarska in slikarska umetnija z izvrstnimi deli cerkev sv. Hieronima zaljšala, ni treba posebej omenjati. Prezreti pa ne smem obhajilnega perta, ki je razprostrten pred prvim stranskim altarjem na levi roki. Ta pert je narejen iz rudečega marmorja, prevlečenega z belimi žilicami, da se

vidi kakor predrag pajčolan. Dva angela deržita razpetega pred altarjem.

Sv. Filip Neri se je pozneje preselil k cerkvi svete Marije in *Vallicella*, ker se je število njegovih tovaršev tako množilo, da je bilo treba obširnejšega poslopja. To cerkev je bil že zidal Gregor Veliki, Filip pa jo je veličastniše prezidal. Vsi oboki, vse stene, vse kapele, vsi altarji se bliše v zlatu, v dragocenem marmorju in v neprecenljivih delih oživljajoče umetnije. Čez vse ljubeznjiva in draga je pa kapela, v kateri pod altarjem počiva sveti Filip Neri v mašni obleki, kar se vidi skoz steklo. Vesel sem bil v svojem sercu, da sem tudi nad njegovim grobom smel opraviti presveto daritev. Vse v takem kraju duha povzdiguje; tudi pobožnost deželjskega gospoda, ki mi je stregel pri sv. maši, je bila vsa pripravna, zveličavni vnemi kako iskrico pridjati.

Po sveti maši mi je priljuden oratorijan razkazoval vse svetinje, ki se od svetega Filipa Nerija hranujejo v zakristii. Razstavljene so v šestih steklenih omaricah in obstoje iz raznoverstnih reči, kterih se je ljubljeni rimski apostelj Filip v svojem življenju posluževal. Potem me je gospod prijazno spremljal po silo velikem samostanu. Menim, da bi dva polka francoskih vojakov v vseh nadstropjih široko raznesenega poslopja prav zložno prebivala; pa se mi zdi, da ravno oratorijanov taka nemila osoda ni zadela. Najpred mi je bila ponudena priložnost pogledati sobo, v kateri je nekdaž sv. Filip prebival. Vsa je še ohranjena v tistem stanu, v katerem jo je sveti mož umirajoč zapustil. Razun drugega orodja, ki je Filipu v življenju služilo, tu stoji tista spovednica, v kateri je serca spovedencev iz vsega mesta z ognjem svoje nebeske modrosti pregreval. Bog mu je bil podelil poseben dar, grešnike pretresati, nedoločene k serčnostnim sklepom popolnega življenja naklanjati in mladostne serca za ljubezen božjo neugasljivo vnemati. — Neko posebno blaživno moč čutje napolnuje, ko se znajde človek na tistem kraju, kjer je mož božji sprejemal dolgo versto neštevilnih obiskovavcev in s tako miloto jim na serce govoril, da se nihče brez zdatne tolažbe in notranje zadovoljnosti ni ločil spred njegovega obličja. To je tisti srečni kraj, na katerem je ljubijoči Filip z zlahtnim mladenčem Franciškom Spazzara-tom nasnoval uni razumni pogovor, s katerim mu je vse njegove dolgosežne posvetne namene prestrigel. Zdaj se mislite učiti prava? ga vpraša Filip. — Da, častiti oče, odgovori mladenec, prava so bom učil in sicer z vso marljivostjo. — Blagor Vam! povejte mi kaj več o svojih namenih za prihodnost, nadaljuje sveti mož nenavadno ljubeznjivost mu skazovaje. — Upam skorej postati dohtar. — Blagor Vam! — Mislim postati konzistorijalni zavetnik in potem se vnesti v prelaturu. — Blagor Vam! — Sveti duhovnik našteva po versti vse visokosti, ktere mu svet zamore podati in ktere vse so mladenču polnile glavo. Pri vsaki je srečnega štel

nadepolnega mladega prijatla rekoč: Blagor Vam! Spazzara je menil, da je Filipu s tem blagrovanjem resnica; kar ga letá stisne na svoje persi in mu tiho zasépetá v uho: „In potlej?“ Te besede so se mladenču takó globoko vderle v dušo, da si jih je pridá domú sam spet in spet ponavljal. Vseled vsake sanjarije pozemeljske visokosti, ktera bi ga utegnila doleteti, mu je donelo v ušesih: „In potlej? — Potlej bo treba umreti — vse zapustiti — stopiti pred sodnika.“ — „Nečimurno je vse, kar mine,“ zdihne nekega dne ter oberne svoje misli in skerbi na to, kar nikdar ne mine, temuč vekomaj ostane. Stopi v društvo oratorijanov ter zvoli pot kersanske popolnosti. — Iz sobe Filipove, ki je bila priča tolike skrivnostne delavnosti, se pride naravnost v njegovo kapelico, ktera je tudi vsa v nekdanji obliki ohranjena, ravno tiste vrata, tisti altar, tista bridka marta, tista podoba Matere Božje in nebeskega deteta, pred ktero je tolikrat v potokih pobožnih solz ali v visoki zamaknenosti žvilgal blagost tesne sklenitve z Bogom.

Nazadnje mi je moj spremljevalec pokazal pot v samostansko bukvarnico in me ondi izročil knjižničarju, kteri mi je z nenavadno prijaznostjo vse njene zaklade razkazoval. Ta bukvarnica je ena nar bogatejših v Mestu; se ponáša posebno z imenitnimi starimi rokopisi. Z veseljem sem jih pregledoval, kakor dragoceni biser sem občudoval líčni rokopis latinske *Vulgate* iz osmega stoletja.

Iz velikanskega samostanskega poslopja se zamore soditi, kako močen, čvrst in rodoviten je bil duh sv. Filipa. Stvaritev, ktere namen je bil od pregrešnih ali nevarnih veselíc možake odtegovati, in s sladkimi vezmi umetniškega oveseljevanja Rimljane za ljubezen nebeskih reči vnemate, še zdaj živi, namreč od njega vpeljani *Oratorijum* ali „Beseda“, ki se navadno ob nedeljah adventnega časa in štiridesetdanskega posta in tudi še drugekratí obhaja.

Praznik in Dmesečna pobožnost presladkega Serca Jezusovega.

Skrivnosti življenja, terpljenja, smerti in povelíčanja Zveličarja Jezusa Kristusa so nam v lepíh cerkvenih praznikih leto za leto raznanovane. One nam, ki le po vidnih rečéh zamoremo spoznati to, kar je nevidnega, neskončno velikost in nezmerno globočino lepote in dobrote Božje tako dovtetno delajo, da jo zamoremo, kakor sv. Janez pravi (1 Joan. 1, 1), z rokami tipati. Zato pa je tudi namen vsíh dopolnovati besede Jezusove (Luk. 12, 49): Ogenj sem prišel na zemljo prínest, kaj hočem kakor da gori? To je, vpeljani so Gospodovi prazniki, da naj vžigajo ogenj ljubezni do Jezusa v naših srcíh. Po času so se toraj razcvetali, kakor jih je sklicovala oterpnost in mlačnost kristjanov po eni, ljubezen in gorečnost po drugi strani, zdaj do te zdaj do druge sv. skrivnosti. Omeni naj se le praznik presv. Rešnjega Telesa, postavljen pred več kot šest sto leti, da bi se oživljala čast in ljubezen, ki je bila ravno o tistem času opesala do sv. skrivnostne ljubezni sv. Rešnj. Telesa.

S tem praznikom v zvezi je enako postavljen praznik presladkega Serca Jezusovega. Pobožnost in praznik Serca prelubeznjivega pričeti, si je bil zvolil božji Zveličar naš, kakor je znano, častitljivo svojo služabnico Margareto Marijo Alakok. Od otročje svoje starosti je bila zvesta Jezusova nevesta, ker zaročila se mu je bila z obljubo čistosti že v otročjih letih. Zavolj čiste vdanosti se ji je pa tudi Jezus ljubeznjivega Ženina skazoval, ker z mnogoterimi nebeskimi razodenji jo je počastil, zlasti ji odkril zaklade svojega milostnega Serca. Spolnilo se je toraj tudi Margareti: „Blagor jim, ki so čistega serca, Boga bodo gledali.“

V teh nebeskih prikaznih ji je pa ravno Gospod naznanil željo, naj se prične pobožnost Njegovemu ljubeznjivemu sercu ter postavi praznik njemu v čast prvi petek po osmini sv. Rešnjega Telesa. To častito opravilo pa je

zročil ravno nji. Kakor se pri vsaki dobri reči sovražnik vsega hudega napenja, da bi škodoval, tako se je trudil tudi zoper to pobožnost, ker čutil je, za kaj mu gré! Potepeno pa je mogel omolčati, ko je bila le-tá pobožnost od sedeža rimskega poterjena in priporočevana. Tako od Klemená XI, Benedikta XIII, Klemená XIII, Pija VI, VII; in sedanji sv. Oče so praznik presv. Serca Jezusovega za vso Cerkev zapovedali. — Namen pobožnosti je Jezus sam razodel svoji zvesti služabnici (glej njeno razodenje med osmino sv. Reš. Tel.), namreč: Naj bi častivci presv. Serca mu zadostvali za nehvaležnost, ki jo mora terpeti v presveti skrivnosti ljubezni; ravno zato je praznik precej po osmini sv. Rešnjega Telesa. Pravi namen pobožnosti in praznika se toraj suče okoli skrivnosti ljubezni, je tedaj ta: „Naj bi vsi ljudje ljubili Jezusa, ki nas je pred ljubil.“ — Iz tega pa vidimo: a) Kako imenitna je pobožnost Serca Jezusovega, sredino svetosti naše vere zadeva: Jezusa v zakramentu ljubezni, toraj ne bo ravno presiljeno, ako rečemo, da prava pobožnost do Serca Jezusovega obsega vso vdanost in pobožnost, ki smo jo dolžni Jezusu samemu. Serce, naj imenitnejši del v človeku, se imenuje sedež ljubezni. V pravem pomenu sedež ljubezni je presladko Serce Jezusovo; kadar častimo Jezusovo ljubezni polno serce, častimo ljubeznjivega Jezusa samega, enako kakor otrok, ki očetovo roko poljubuje, ki mu dobrote deli, vender s tem le očeta časti. Polnost postave pa je ljubezen, toraj je vsíh pobožnosti popolnamost ljubezen, ker kdor ne ljubi, ostane v smerti. Nas pa pobožnost Serca Jezusovega k ljubezni sili, toraj vidimo: b) kako primerna, rečem, kako silno potrebna je ta pobožnost našim časom; tam namreč pomaga, kjer je naj bolj potreba, je pa tudi pripomoček, ki vsim potrebam zadosti.

Sv. Tomaž Kempčan (I, 19) pravi, da vsako opravilo, pa tudi vsaka pobožnost ni za vsakega, temu dopade to, drugemu drugo; tudi po priložnosti časa zdaj to, zdaj drugo služi. Kakor pa to veljá za vsakega posebej, ravno tako za vsako dobo. Kakor ni vse za vse, tako tudi ni vse za vsaki čas. Modrost in dobrotá Zveličarjeva je toraj to pobožnost hranila za nas, nam naj bolj potrebno in primerno, ter nam v ljubezni omerznjenim, ko v naznanjenih žarkih z vpeljaním zadnjím praznikom sedež ljubezni izročila, kakor je ljubezen Njegova zadnja daritev opravila, samo sebe takorekoč izlila, ko si je Jezus pustil svoje serce prebosti. O nenavadnih potrebah je nenavadnih pripomočkov treba. Bolnika velikega imenuje sv. Avguštin človeški rod, ki je pa prejel zdravnika še večega Jezusa Kristusa Odrešenika. Od tega zdravnika pa se zdaj sedanji svet odteguje, zato zmerom bolj boleha, boleha na sercu, Jezusa zapuša, sv. Rešnje Telo onečastuje. Kar je truplo brez serca, to je človeštvo brez Kristusa, to je, brez sv. Rešnjega Telesa, to bi bila vera brez ljubezni. Za serčno bolezen človeštva je toraj v popludoma sercu Jezusovem zdravilo: S svojim ranjením srcem hoče namreč vse nas se vleči.

Razširjenje pobožnosti preslad. Serca Jezusovega bi utegnilo toraj koristiti posamezním, utegnilo bi biti od Gospoda samega izvoljeni pripomoček za naše v ljubezni do Jezusa oternjene čase.

Razloži toraj, ljuba Danica! svojim bravcem devetmesečno pobožnost v čast Sercu Jezusovemu, ki jo je naš Zveličar sam razodel častiti Margareti. — Zbere se jih k ti pobožnosti 9 skup, ki opravljajo vsaki sebi po vadljanji izročeno opravilo; ker je iz 9 opravil sestavljena, toraj 9 mesecev, 9krat tedaj vsaki mesec pristopijo po dovoljenji spovednikov k sv. obhajilu, ter se s tim duhovnih dobrot vdeležujejo, ki jih je Gospod obljubil častiti Margareti Alakok. Posebno primerna bi utegnila biti ta pobožnost nedeljskim šolam in društvam, tudi bi se morda vkoreninila pri drugih pobožnih družinah. Naj bo toraj naznanjena s pristavkom, ki naj nas varuje pred očitánjem presiljave:

Omnia probate, bonum tenete. Gotovo je, de prav opravljana bi posebno pri mladosti obojnega spola dosegla to, kar se naj bolj pogreša:

1) Pogosto prejetje sv. Zakramentov; od tod pa posebno mladosti vsa sreča, kakor iz opuščenja sv. Zakramentov vsa nesreča izhaja; ker Gospod tudi v tem pomenu ne vabi zastoj: „Pustite male k meni priti.“

2) Obiskovanje sv. Rešnjega Telesa; od tega naj bo rečeno samo toliko: To je tista sv. samota, v kateri svojim dušam mir in pokoj najdemo.

3) Zvesto spolnovanje svojih dolžnost; to pa je jedro pravičnosti in poštenosti kersanske.

4) Posvečevanje praznikov, posebno večjih, ki so pobožnemu kristjanu prijazne cvetlice, iz katerih serka sladki med milosti Božje, med tim ko njih oskrunovavci seršenom enaki pohujšljivega strupa iz njih nabirajo.

Vsega tega prepriča vvod k ti pobožnosti, tudi sestavljen po častiti Margareti Alakok. (Dalje nasl.)

Mašnik pri altarju.

Dvojno darilec, pastirjem⁶⁾ in kristjanskim ovčicam ob enem.

XL.

Mašnik dvigne kelh enako,
In nam sveto Kri naznan';
Jezus ravno to in tako
Toči Kri iz svetih ran.
Mašnik zopet pokrižuje
Hostijo in sveto Kri;
Jezusa vse zasramuje:
To pregreha naša stri.

Potlej mašnik reče: *Ravno tako je rzel po večerji tudi ta prečudni kelih v svoje svete in častite roke, te je zopet zahrtil, ga posvetil in dal svojim učencem, rekoč: Vzemite in pite vsi iz njega; zakaj to je kelih moje krvi, nove in večne zaveze, ktera bo za vas in za njih veliko prelita v odpustanje grehov. Kolikorkrat bote to delali, storite v moj spomin. Zdajci mašnik poklekne pred sveto kervjo Jezusa Kristusa, jo povzdigne in jo pokaže pričujočim vernikom, de bi jo v ponižnosti molili in castili. Več kot prepričani smo, de ti je, vredna krist-*

janska duša! prav dobro znan zapopadek veličanskih besed, s katerimi je Jezus Kristus kruh in vino pri zadnji večerji posvetil in ji spremenil v svoje telo in svojo kri, in torej o njih prav iz tega vzroka govoriti ne bomo; ne moremo pa opustiti, te nekoga opomniti, ki je vreden, de vso svojo pazljivost nanj obrne, in ta je, čast in hvala mu bodi na vekomaj! Jezus Kristus sam. Postavi si ga v duhu pred oči, kako on pri zadnji večerji med svojimi učenci sedi. Oči vsih so vanj obrnjene. Vsi ga s pazljivostjo, z ljubeznijo in z globokim spoštovanjem gledajo in Jezus jim ponudi — kaj, kristjanska duša? O gotovo prebeli in srečni sad, ki ga je njegova Božja roka na drevesu življenja utergala? O ne! to bi bilo njegovi ljubezni premalo. In kaj torej? Gotovo tisto predrago nebeško mano, ki jo angeli pripravljajo? Tudi ne. Tudi to bi bilo njegovi ljubezni premalo. Znabiti, kak čudodelni kruh, ki ga je On s svojim blagoslovljenjem pomnožil? O ne, ne! To so zgolj le senčne podobe. — Jezus jim ponudi in podá jed in pijačo, ki v sebi vse ima, kar koli ima nebo svetega, dragega, sladkega, ki je bolj sladko kot mleko in med. In kaj jo to? — Poglejte Jezusa. Njegove oči so proti nebesom obrnjene, njegova roka blagoslovluje in njegove usta govoré: „Vzemite in jejte, to je moje telo, ki bo za vas (v smert) dano; vzemite in pite, to je kri nove zaveze, ki bo za vas prelita.“ O padl na svoje kolena, kristjan, in moli. Lej Jezus se svojim učencem in tebi sebe samega dá. O neizrečena, neprecenljiva sreča!

Zlati lesniki

ali

srečkanje za celo leto.

(Dalje.)

25. Le verjemi: pravo vrednost
Daje ti le sveta čednost.
26. Dobro delaj v vsih rečeh,
Bodi zvest pri vsih ljudeh.
27. Kdor dela, preden reč prevdari,
Si dostkrat srečo vso pokvari.
28. Zadregi mnoge si napravi,
Kdor kaj zaupa zviti glavi.

⁶⁾ 6. Quibus integre lectis et non prius brachia anteriora modeste Altari superponit, quin tamen Corporale manibus tangat, et stans capite et humeris medioeriter inclinatis intentionem renovans faciendi id, quod facit Ecclesia, reverenter, distincte et attente, secreto ac viva fide, unico tractu, non respirando inter quodlibet verbum profert super hostiam, quam pollices inter et indices tenet, verba Consecrationis: *Hoc est enim Corpus meum.* Quibus prolatis Sacerdos caput erigit, brachia ab altari removet, ponitque manus sacram Hostiam tenentes super extremitatem anteriorem mediae plicaturae corporalis, ita ut pollices et indices cum sacra Hostia intra Corporale maneat. Tum majori reverentia dextero genu usque ad terram flectens Hostiam consecratam adorat absque capitis inclinatione. Inde erigens se utraque manu Hostiam elevat in altum, quantum commodum poterit, ita ut a fidelibus videatur, nec lente nimis nec propere, linea recta, non super caput; atque ita sacratissimam Hostiam per brevissimum temporis spatium elevatam populo reverenter ostendit adorandam, oculos semper in eam fixos relinquens. Postmodum Hostiam ambabus manibus ut supra junctis declinat per eandem lineam rectam, atque sola dextera reverenter reponit super Corporale in eodem loco, ubi eam prius acceperat, sinistra interim Corporali superposita. Et deinceps pollices et indices non disjungit ad ablutionem usque digitorum exclusive, nisi quando Hostia tangenda aut tractanda erit. Folia Missalis vertantur digitis medio et annulari. Reposita autem Hostia consecrata super Corporale, manus hinc inde super illud extendit, atque Sacramentum genu dexterum flectens adorat. Deinde surgit, et retenta manu sinistra super Corporale, digitis medio et indice unito pollicis dexteræ Calicem discooperit, collocando Pallam super extremitates Corporalis.

7. Detecto Calice et non prius, erectus stans dicit: *Simili modo, postquam coenatum est;* deinde ambabus manibus accipiens dictum Calicem juxta nodum infra cuppam, et aliquan-

tum (hoc est tribus quatuorve digitis) illum elevans a Corporali submissa voce dicit: *Accipiens et hunc praeclarum Calicem in sanctas ac venerabiles manus suas.* Reposito calice in corporali, eumque ut supra tenens proseguat: *Item tibi gratias agens* caput inclinans versus ss. Sacramentum. Tum sinistra Calicem per nodum retinens, dextera super eum parvam efformat Crucem, interim dicens: *Bene tibi dixit.* Proferens: *deditque discipulis suis dicens* dextera denuo apprehendit calicem per nodum, sinistra vero pedem, sic ut index et pollex juncti sint supra, et tres alii digiti infra pedem. Ita tenens calicem parum elevatum, ac parum ad se inclinatum, depositisque interea super altare cubitis, advertendo ne hostiam tangant, post haec verba: *bibite ex eo omnes* sine mora subjungit: *Hic est enim calix sanguinis mei etc.,* eadem servando ac in consecratione Hostiae; excepto, quod haec forma non debeat absolvi unico tractu, sed levem faciendo pausam ad commata juxta modum legendi ordinari. Prolatis verbis Consecrationis reponit Sacerdos Calicem super Corporale, submissa voce dicens: *Haec quotiescumque feceritis etc.* Genuflectens deinde pretiosissimum Sanguinem reverenter adorat, retentis hinc inde manibus super Corporale. Tum erigit se, et Calicem discooperit eum Sanguine accipiens ambabus manibus, hoc est sinistra ad pedem et dextera ad nodum, quin disjungantur pollices et indices, reverenter et absque ulla praecipitatione eum elevat linea recta, sic ut cuppa, ad quam oculos semper intentos habet, excedat altitudinem capitis, sustinetque per brevissimum tempus in ultimo puncto elevationis, ut adoretur a populo. Mox calicem per eandem lineam rectam reverenter deponit super Corporale in locum pristinum, et sinistra manu Corporali superposita, dextera cooperit illum Pallam, ac ambabus manibus super Altare inter Corporale positum, genuflectus Sacramentum iterato adorat.

29. O nikar mi ne govôri,
Da imaš mlado, čversto kri;
Znabit — o večerni zôri
Zvon mertvaški ti zvoní!
(Češenamarijo za tiste, ki bodo še ta dan umerli.)
30. Ni hujega ognja kot grešne oči;
Kar one zažgejo, še v peklû gori!
(Očenaš za tiste, ki so danes padli v smertni greh.)
31. Sveta dobrega ne zaničuj,
Slušaj ga in ga spoštuj!
32. V hiši tema, v glavi slama: pa domá nerodnost sama.
33. Hudodelnika Bog najde: blagor mu, kdor v greh ne zajde!
34. Če želiš zveličan biti: vari se kedaj grešiti!
35. Kar grajaš drugim, var se sam storiti: To bi se reklo sebe samega tožiti.
36. Boljši iskra Božjega spoznanja, kakor cela germada posvetnega modrovanja. (Češenamarijo za pravo modrost.)
37. Ljubezen zemeljska slepi: le Božja prav razveseli.
38. Slana rožno cvetje pomori, zapeljivost pa nedolžnost serca zaduši.
39. Nesreča bližnjega naj te modri, nevarnost se ogibati uči!
40. Kdor ti prevelik dobiček obeta,
Dobro ne misli in škodo naplêta.
41. Vari hudodelnih se ljudi, da te njih tovarštvo ne skazi.
42. Kdor ne bo lačnemu kruha dajal,
Lahko bo žeje še konec jemal.
43. Več ko sam sebe hvališ, več si sovražnikov navališ, ki te išejo ponižati in osramotiti.
44. Obračaj dobro svoje dni, dokler življenja luč gori.
45. Za staro vero, stare ljudi in stari denar: ti bodi vselej mar!
46. Podoben bod' vijolici, ki v germiču skrivaj tiči.

CVETLIČNIK.

Prošnja.

Zora jutranja napoči,	In z zvonovi se neštete
Zmed nebesnih visočin,	Serca blage prebudé,
Črna noč beži, se loči	In puhté molitve svete
Od zamračenih dolin.	Na višave, nad zvezdê:
Z line rahlo zdaj visoke	„Hvaljen! Oče nad oblaki,
Se začuje mili glas,	Ki si varval me nevoj;
Vérne vabi vse otroke —	Vari dans me v sili vsaki,
K jutranji molitvi nas.	Bodi celi dan s menoj!“

Hrabroslav.

Sirotâ na materni gomili. *)

Povej, povej lunica:	Mile, Mile rožice
Kje je moja mamica,	Na gomili mamice!
Kje je zlata mamica	Lepo se razcvetajte
Serca milega?	V krasne venčike!
Ali tam prepeva	Jez pa polivala vas
V rajski domovini,	Z milimi solzami.
Al' pa omedleva	Telažila vsaki čas
V britki bolečini?	Serce bom pri mami.

Sijaj, sijaj solnce,
In migljajte zvezdice
V rajskem vencu krog glave
Zlate mamice!
O da skoraj bila
Ura bi vesela,
Da bi, mama mila.
V raju te objela!

Virk.

Častite Marijo!

Častite Marijo, nebeški duhovi,
Vsi angeli Božji, svetniki nebes!
In svoji Kraljici nešteti svetovi
Slovesnosti pesme prepevajte vmes:
Oj živi, Marija cvetlica! in živi
Na vekomaj Jezus, tvoj Sin ljubeznjivi!

Častite Marijo, višave in zraki,
Vse zvezde blišče in solnce zlató;
Vetrovi in gromi in hitri oblaki,
Pozdravljajte svojo mogočno gospó:
Oj živi, Marija . . .

Častite Marijo po zemlji široki
Živalice vse in zverine puščav;
Hvalite jo logi in hribi visoki,
Ledine, polje in cvetlice dobrav:
Oj živi, Marija . . .

Častite Marijo, potoki, studenci,
In reke dereče in sinje morjé;
Vsi kančiki rose ko svitli ledeni
Se vtrinjajte v slavo Kraljice le-té:
Oj živi, Marija . . .

Častite Marijo in pesme vesele
Krilatniki pevci drobne na glas;
Po njenih oltarjih pa šmarnice bele
Ljudem oznanujte nje slavo in kras:
Oj živi, Marija . . .

Še bolj pa častimo Marijo, kristjani!
Cvetlice ljubezni darujmo ji v last;
Ti roza Marija! pa Mati ostani
In daj nam v nebesih prepevati čast.
Oj živi, Marija cvetlica! in živi
Na vekomaj Jezus, tvoj Sin ljubeznjivi!

Virk.

Marija, lepota nebes.

(Po pesniku Marijnem Jakoponedâ Todi-u.)

O lepa Marija, si božja danica,
Svitljêša kot solnce, nebeška Kraljica!
Moj jezik neznane lepote le-té,
O Mati Gospodova! zreči ne vé.

Iz solnce kraljeva obleka je tkana,
Iz bisernih zvezd Tvoja krona snovana.
In luna pod tvojimi nogami blede,
Kjer lepši od nje, o Marija! si Ti!

Svetniki pozdravljajo Tebe Kraljico,
Bog Sin imenuje Te Mater Devico;
Nar slavnîši hec si Očeta Bogá,
Nevesta preslavljenâ svet'ga Duhá.

Sreberne in zlate so čudne cvetlice,
Ki v rajski blisavi Ti venčajo lice,
Premila milota se vtrinja z oči,
Ko solnce nebes se oblieje svitli.

Te angelska truma prijazno obdaja:
Veselje in slava si, svetega raja.
Opletajo z venci Ti sveto glavo,
In pesme Ti rajske radosti pojó.

Nedolžni mladenčî in čiste device
Ti pletejo v venec devîštva cvetlice,
Možjé pa in žene pozdravljajo Te.
Da v persih kipi jim veselja sercé.

Al' v solzah zdihujemo ubogi zemljani,
Kjer smo še s terpljenjem in križi obdani:
Marija, Marija, podaj nam rokó,
In vzemi, o Mati! nas k sebi v nebó!

Virk.

*) Podriniti pesem „Per luni“ (pesmarica str. 76) sem zložil to pesmico.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Za učence, ki se posebej učo, bodo spraševanja v glavni izgleadni šoli 26. t. m. in naslednje dni. — Ker se bližajo šolske spraševanja, bo marsikomu vstreženo, ako opomnimo, da pri g. Gerberji so naprodaj mnogotere bukve in bukvice v raznoterem zvezku, nalaš prav lično napravljene za šolske darila. Izmed obilne zaloge naj imenujemo le nekatere, n. pr.: Sv. Alojzi, Liliya v Božjem vertu, Življenja srečin pot, Kersansko devilstvo, Filoteja, Vert nebeški, Vertec nebeški, Serce M. D., Šmarnice (več letnikov), Bratovšina sv. Ursule, Ura, moliti, Večni mesec, Svete pesmi, Krizev pot za duše v vicah, in mnogotere druge molitvine, povestne in enake bukve. Tudi posebno lepi molki in svetinjice čistega spočetja s slov. napisom se ondi dobivajo v enak namen, kakoršne pa je dobro dati blagosloviti, preden se delé med mladino. — Zopet je eden gg., ki so skladali za duhovsko matico, svoj delež 20 gl. nazaj vzel. Ker se vidi, da s to napravo za zdaj nič ne bode, bi nam bilo ljubo, ako bi še drugi gg. svoje deleže vzeli, ali pa v kak dober namen odmenili. Ker je denar v hranilnici, bo dal nekatere groše obresti (interesov), težko je pa ločiti, koliko soldov ravno na vsak oddelek pride, torej bi svetovali, da naj bi se te male obresti obrnile vse skupaj za misijon g. Pirca. — Mil. škof bodo duhovne posvečevali 25., 27. in 30. t. m. — Kdor je bral slovečo Wisemanovo „Fabiolo“, mu bo zanesljivo tudi mikavno novo delo: „Fabiola's Schwestern, die christl. Heldin“, iz francoskega. Kakor je v „Fabioli“ rimsko, tako je v tem delu v osebi „Vivia Perpetua“ popisano mučenstvo kartagensko v prvih treh stoletjih. Akoravno dela še nismo prebrali, smemo vendar iz kratkega pregleda zagotoviti, da je prav mično, ginljivo in podučljivo, tudi za svetne in posvetne ljudi, zlasti za deržine.

Iz št. Petra Slovenov na Laškem, 4. mal. serp. Naš premi. škof videmski gospod Anton Kasasola so dovolili gg. fajmoštrm, da si smejo vsak sam izvoliti tisti mesec za sveto leto, ktereга sodijo naj primernišega za svojo duhovnijo. Naš duhovni oče so zbrali tekoči mesec za to sveto opravilo, ki se je pričelo s prvim in bo terpelo do zadnjega tega meseca.

Da se pa s kakim vapehom dopolni ta zveličavni čas, imamo med seboj svojega domorodca g. o. Antona Bankić-a iz Jezusove družbe, kateri prične vaje za ljudstvo 6. t. m. v duhovnijski cerkvi sv. Petra. Ta verli gospod so bili rojeni v Tarčetu v naši duhovnii 17. vinotoka 1816, starši so rr. Mih. Bankić in Marija Matelić. Morda tudi vi veste, kako dobro so ta gospod znani po Goriškem, Dalmaciji, Tirolah, Beneškem in po drugih mestih.

Iz Amerike.

Gosp. Tomažević popisuje v listu do dom. gosp. očeta velike pritežnosti, ki jih ima s slabovernimi naselci v novi duhovnii, s pomanjkanjem itd., kar je Danica že nekaj omenila. Potem pravi dalje:

Te dni sem prejel pismo z Zgoše, ravno kateri dan, tega ne vem; toliko prištevam, da je bilo dobrih 6 tednov na poti. Pismo je polno vprašanj. — Kolikor morem, jih bom tukaj odgovarjal po versti, kakor jih v pismu vidim. Kako je živež? Sploh govoriti je živež pri vsih Amerikancih z malo razločkom povsod enak — meso pa krompir, meso pa krompir, in še meso pa krompir; paj, paj, paj (amerikanska potica); — kava, kava, čaj — to je navadno, in pa sirovo maslo. Rojeni Amerikanci tudi sladkarije radi ližejo. Prav za prav reči, Amerikanec ne gleda, kaj bo jedel ali pil, le to mu gre po glavi, kako jo bo zvil, da bi več novcev dobil, ali po pravični ali goljufivi poti, to mu dostikrat ni mar. Živež ni drag, kuharica je presojljena. — Kaka je obleka? — Moški so brez razločka gospodje, ženske pa gospé. Delavci so radi stergani gospodje, ženske pa pod milim Bogom ne delajo nič, ko v stolu se

zibljejo, otroke pestvajo in časnike prebirajo. Rojeni oženjeni Amerikanec je revež; — zjutraj, ko vstane, je prvo, da zakuri, potem kravo pomolze, po hiši lepo osnaži, in ko je že vse potrebno opravil, sme še le svojo ženo poklicati. Potem jo prav rahlo oblači, ji lepo čedno zajutrek pripravi, in ko se je širokoobročnata gospá najedla, se v zibalnik (zibalni stol) vsede, časnike ali kaj drugega prebira, da čas pride kosilo kuhati, ktero skuhati se Yenkees gospa sama potrudijo. — Ali je mraz ali gorko? Pozimi je mraz, poleti pa gorko, s tim razločkom, da zima mesec delj terpi in da je bolj merzla ko na Kranjskem; spomladi ni. Ko sneg skopni, je berž vroče, kakor doma o sv. Jakopu in rase, da se skoraj sliši. — Kako zemlja rodi? Prav dobro brez gnoja; — preteklo leto je bila suša, pa se v Minezoti ni poznala prav preveč. Zita so te sorte kakor doma zunaj jede in prosa, kar še nisem tu vidil. Sadja v Minezoti kaj malo dobite, pa vendar ni drago, ker v nižjih deržavah tako obilno obrodí, da avinje pitajo z njim. Živina je sploh vsa lepa, divja je v hostah deleč od mest in ne nevarna. Lesa na zbiranje, kamnja pa v nekterih krajih prav nič ne. Orodje je vse prav pripravno, pa rado drago, ker vse je mašinsko. Vsak rokodelce dobro izhaja, če se le ne poleni; plačilo na dan v sedanjih dneh 3 tolarje (tako moram jest plačevati in vsak drugi, kateri delavce najema). Zrak je zdrav, kakor v nobeni drugi deržavi ameriški. — Denar se pridobi za pridno delo — od 6. ure zjutraj do 6. zvečer. — Avstrijski denar naj se zmenja v francoske napoleone. Naj niži cena v Minezoti priti bi bila po mojih mislih 220 av. gl., hodili bi 3 mesce k večjemu, če se z jadravcem po morji peljete. Živež od doma vzamete ta-le: suhega mesa, suhega sadja, nekoliko dobrega vinskega žganja za na morje, pa ne preveč, da ne bo treba plačevati od take robe. Dobro obleko sukneno z domače robe in ravno tako platneno, ker ta reč je tu zlo draga, še bolj pa malovredna, ker je med tukajšnjo robo preveč pavole. V vsem se je pa ravnati, kakor g. Trobec v „Danici“ popisuje.

Č. g. J. Žužek je g. Pirca zapustil in je dobil svojo farno. Dijakon Tomazin se je podal v Kroving čakati svoje doletnosti — Jést v ptujo hišo hodim, kjer mi tudi perejo; plačujem zato 15 tol. Le to naj doma skerbé, da bodo vsi kmalo kmalo za mano prišli, če si upajo na dolgo dolgo pot; če ne, jih bom pa v kakih treh letih že sam prišel iskat, če bomo zdravi. O kako potrebujem domačih v vsakem oziru; tudi imam pri eni podružnici 40 oralov zemlje, ktera leži še v divjem stanu; cerkvena je.

Jan. N. Tomažević.

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Iz ameriških listov. Iz Stillwater-a v Minezoti ima novojski kat. list te-le verstice: Ljubi Andrejče! To pot naj ti kaj veselega naznanim iz našega kraja. Pred nekaj časom so nam gosp. šenpavelski škof dali ustanovljenega duhovna. Kranjec je iz Avstrijskega, in naša srenja, ki ima to dobo 54 nemških deržin, ima tudi že čez 1000 dolarjev radovoljnih zbirk za kupitev tempeljna neke poprej angleške ločine, ki ga bodo v kratkem posvetili mil. škof v britko žalost peklenška, začetnika vsih ločin. Aleluja. — (Nekaj v smertno britkost tistim, ki usmiljene sestre preganjajo.) Sestre, ki imajo v Cahenu maternico, v Kolinu pa tri velike hiše in ki so se v šlezvik-holštajnjskih bitvah tako častitljivo skazale, so prišle že pred 8 leti tudi v Ameriko in so napravile v Cincinnati bolnišnico s 115 posteljami, pa tudi vstav za male otročice v sosednjem Kovringtnu. V deržavnem sedežu Ohio imajo naj lepši mestno hišo za bolnišnico. Tudi v Hoboken-u, Jersey-Siti in Bruklinu imajo naprave za bolnike in zanemargene otroke. V novem Jorku so kupile dve hiši, ki bote v kratkem vrvnane z 80 - 90 posteljami za bolnike brez ozira na

njihovo verstvo. — Dva Juarezova generala sta v San-Francišku in podžigata ondi ogenj v prid mehikanske republike. — Zanesljivo se nadajo, da Jefferson Davis bo glavo ohranil. — V st. Ferdinando je 26. majnika goreči misijonar Francišk K. Horstmann umrl v sluhu svetosti. Blagor se mu! — 29. majnika je novojorski škof Klosek v cerkvi sv. Petra poterdil ali birmal blizu 2000 oseb, med njimi 1200 odraslih. To je bil sklep 14dnevnega misijona oo. redemtoristov, med katerim je do 12.000 ljudi bilo spovedanih. Ecce missio quam bona! — Mesto novi Jork ima neki med prebivavstvom 150.000 Nemcev, izmed katerih je 43.000 katoličanov, 61.000 protestantov raznih ločin, drugi so judje in tako imenovani „neverniki“ (blezo taki, ki še imena „nevernik“ niso vredni ničlarmanoviči.) — Govorica, da so velikega vpornika Jefferson-a Davis-a vjeli v žensko preoblečenega, je menda pravljica; imel je nepremočiven dežni plajš in nekako veliko ogrinjalo (Shawl), kakoršnega nosijo moški in ženske. „Wahrheitsfreund“ obširno skazuje, da tudi sovražnika in zbezanega zasramovati, ko je zasačen in razorožen, ni čedno in pošteno. — Misijonar Veninger je v začetku majnika misijon obhajal v Peruvii. Po trikrat na dan je pridigal v nemškem in angleškem jeziku. Vsi prostori so bili napolnovani poslušavcev; vspeh vesel, zastarani grešniki so se z Bogom spravljali in 5 drugoverceev se vernilo v katoliško cerkev. —

Zadnjega u. m. jih je v Aleksandrii 197, v Kairi 136 za kolero umrlo; 1. t. m. pa v Aleksandrii 184, v Kairi 214. — Tudi po več krajih jutranje Indije se kolera prikazuje. Enako v Carigradu in drugod.

V južni Moravi tri lokti globoko pod staro hruško so našli dva stara peneza iz časov velikomoravskega kraljestva. Na eni strani je krog čverste moške postave napis „= VATOPLUC.“ na drugi pa okrog operaja starčka „WENCE = LAVS.“ (Budiv.) — Tudi po Českem se kladijo nadležni cigani, kakor so jih undan veliko trumo iz Ljubljane odpeljali. Ogerska dežela, ki ima toliko praznega sveta, da se še drugi tje v naselbo vabijo, naj bi tem umazanim gostom zemljo odkazali, ki naj jo obdelujejo ter se prezivé in snažno oblačijo, telesno in dušno olikujejo, ne pa da bi jedli kruhek drugim Avstrijanom, ki si ga morajo s potom po obrezu iz veliko bolj puste zemlje izsilovati, kakor pa je ogerska. —

„Cyrill a Method“ s „Slovesnostjo“ vred v Skafici bode zavoljo premalo naročnikov in zavolj polajsanja vrednikovega izhajal le vsaki drugi mesec na trih polah. Pervi list pride prvega vel. serp. — Slovenci, ne dopustite, da bi Vam cerkveni listi tako hirali!

Rožice, ki je vsaka cekina vredna.

Moč otročje ljubezni do očetovega serca.

Nekdo, ki je sam vidil, to-le piše. Pred belo nedeljo popoldne 1858 v Lujvili v Ameriki poterka gospod na vrata nekega samostana in želi govoriti z g. fajmoštrom. Brata vratarja mravljinci spreletavajo, ker dobro je vedil, kdo je ta mož; bil je namreč eden izmed nar. hujših katoliških zavihancev, ki že 18 let ni prestopil cerkvenega praga, kaj se le spovedal ali obhajal se? Znan je bil le s svojim sovraštvom zoper katoliško cerkev. Dobremu bratu pa vender ni drugač kazalo, kakor tujcu pokazati stanovanje duhovnega očeta; toda ogledal se je po gorjači in prisluševal tam blizu, če ne bo začul kacega klica ali šuma, kar bi mu naznanovalo, da je sovražni mož duhovna napadel ter naj mu v pomoč hiti. Ni pa bilo nič takega; slišal je le, kako zaupljivo med seboj govorita, in odide. Dolgo je terpelo; bila je ura dve, tri, štiri popoldne; poslednjič prideta oba doli po stopnicah in zavijeta v obednico na malo južino. Po kratkem pomudku mož odhaja, —

ne več z divjaškim, termastim pogledom, ampak z jasnim obrazom, s katerega je sijal sladki pokoj njegove duše.

To obiskanje — kaj je pomenilo? Popolno spravo z Bogom, odkritoserčno povernitev h katoliški cerkvi! Imel je ta gospod sina, otročiča pri 12 letih, čistega in nedolžnega kakor so angeleci v nebesih. Le-tá je bil dopoldno spoved opravil, in drugi dan, belo nedeljo, je bil namenjen za prvo sv. Obhajilo. Ta velika milost je dečka vsega vnela, napolnovala mu je serce s svetim veseljem; govoril je domá z detinskimi radovanjem o sreči, ktera ga je došla. Oterpnjeno serce očetovo se začne mečiti, vdeležuje se veselja otrokovega, in po kosilu mu reče: „Danes si smeš eno milost izprosi. Le povej, kaj bi rad, vse ti bom oskerbel, naj si bo tudi prav drago.“ — Fanteč nekoliko pomolči, in kmali s sladko priserčnostjo odgovori: „Ata, naj ljubši bi mi bilo, ko bi jutri tudi vi z menoj šli k sv. Obhajilu!“ — Kdo popiše, koliko moč so imele te besede do serca bogapozabljivega moža? Léd se ne taja tako naglo od vetja gorkega vetra, kakor se je ob grevni sapici ljubezni božje okamnjena skorja nejevere, ki mu je dušo oklepala. Solze so se mu iz oči ulile; kar klobuk in palico vzame, pa gre očisevat svojo vést pred duhovnom. Res ga vidijo drugo jutro pri slovesni Božji službi, kako s serčno pobožnostjo je pristopil k Božji mizi, s pobožnim sinčekom ob strani, kateri je bil njegov angel varh. Od tistega časa je I. I. izmed naj gorečnejših in naj odkritoserčnejših katoličanov. (Sendbote.)

Cajnica za slovenske jagode in robidnice.

Ljuba Danica!

Ti v svojem 17. listu si rekla, da pravda je dognana, da Slovenci na Laškem so iz kranjskega verha, in ne iz ilirskega, ako govorijo, kakor je pisan moj list 6. pretečenega mesca. Da pa se ne zapelješ v svoji sodbi o tem, ti podam pogovor dveh Slovencev, kakor govorijo Sloveni na Laškem, in iz tega pogovora boš mogla soditi, ali smo mi iz verha ilirskega, ali iz kranjskega.^{*)}

Pogovor dveh Slovencev na Laškem.

(Juri ino Klemen sedita pod lipo ino se preperjata.)

Klemen. Ka ti se zdi, moj Jurca, iz kateriga verha slovenskega roda smo mi Slovenji na Laškem? (Beri kakor je pisano.)

Juri. Še letega ne vieš? — mi Slovenji na Laškem smo iz Raguže, tuó je očitno kokar sonce.

Klemen. Mene se zdi pa, de ni takó. Adni tardijo, de Dalmatinci, Serbijani ino Hrvati so iz adnega verha, mi pa Slovenji na Laškem smo iz tistega verha, iz katerega so Kranjci.

Juri. A, to ni ries. Ka ne vieš, de Kranjci takole govorijo: skleda, repa, mleko, mi pa namest dijemo: sklieda, riepa, mlieko, kakor Dalmatinci, tada se muore skleniti, de mi smo Ragužejci.

Klemen. Koljko drugih besied pa imamo, katere so golé kranjske, ino ne dalmatinske?

Juri. To na nese nič, ino glih tó mi smo iz ragužejskega verha, ino ne iz kranjskega. Gor na leto me tudi zavišuje edan naših modrijanu v njega bukvicah, katere so parše lani na luč, ki se kličejo: „*Osservazioni circa la lingua slava parlata sulle Alpi del Friuli di G. A. P.*“, ka jih niesi še prebrou, ti Klemen?

Klemen. Pustima za sada tiste bukuca, ino gvorima samo od naše pravde. Sliši, moj ljubi Jurca, ni dost tiednu, ki san biu par gospodim famustre, ino mi je

^{*)} Ta pogovor je bil pisan še preden je mogel gosp. pisavec čitati prašanje g. Zakrjaska; tedaj sta bila oba enih misel. — Kos pogovora je iz previdnih ozirov izpušen. Vr.

pokazu dalmatinsko sv. Pismo gospoda Skarić-a dalmatinca. Mi je prebrau kiek, pa ti rečem rečem resnico, de malo besied san zastopu ino skor nič. Posliet mi je prebieru sveto Pismo Japel-na in ene druge bukvice, ki se imenuvajo Duhovni tovarš, oh! lete pa san zastopu, kir so ble po kranjsko. Jest mislim tadaj, de 'ko bi gosp. famuštar nam prebieru v cirkvi dalmatinsko sv. Pismo, bi ga malo ino skor nič zastopilo naše ljudstvo; ko bi pa nam prebieru kranjsko, bi ga skor vsi zastopili. Iz letega tadaj sklenem, de mi Slovenji na Laškim smo iz kranjskega verha.

Juri. Zna tudi biti kokar ti misliš; pa jest le tardim, de smo iz ragužejskega verha.

Klemen. Jest pa mislim vse drugači, brez zaniere. Glihto, pa nič mene nič tebe, al čies (hočeš) de boma pisala v Ljubljano našo pravdo, ino tam nama jo ložijo na kake novice (časopise), ino tako boma videla, ki nama odpovejo tiste bistre glavičice slovenjske, kokar postavim gospod Hicinger, Terstenjak, Jeran in sto drugih, kateri se trudijo tako pridno za slovenski rod?

Juri. Nè, nè v Ljubljano, ampa pisajma v Raguzu.

Klemen. Nè, vier' mi mene, sma otesana z debelo skiero, ino v Raguzi nas ne zastopijo, kokar jest niesen zastopu dalmatinca Skarić-a.

Juri. Nu, naj le bo po tvojim, le piši v tvojo Ljubljano, jest pa le tardim, de smo iz ragužejskega verha.

Klemen. Boma videla, ki nama odgovorijo.

Juri. (Se vzdigne ino gre neuojan!) Z Bogam, zdravo.

Klemen. Božime Jurca!

Méd in pelin.

Tri solze kralja Rastislava

o pogledu v prihodnost.

Svatopolk, mi v rodu stricnik,
Kam zabredel si v osodi?
Zdaviš strica, ti krivčnik.
Zdal svoj narod si nezgodil?*)
Oh, zastoj so tvoje zmage:
Vse razdere ti delitev!
Kal nesloge pa neblage
Svete nrave je kersitev!
Duh moj gleda v pozne čase:
Se pregreha se mašuje!
Nove greh rodi modrase:
Boj se v duhu ponavljuje!
Brat na bratu cepi dlako,
Brez ljubezni rane seka.
Brusi meč za reso vsako —
Vse od veka pa do veka!
Ko da dosti ni pošasti,
V bogocastji se spertijo:
Slave sini s hude strasti
Svojo Mater zapustijo!

Kje edinost je, otroci? —
Svatopolk zato li proti?*)
Vam je zročil v oporoci,
Da se švigate v grenkoti?!)
Teci, teci bistra Sava,
Naj meso solze valovi,
Ki jih joka mati Slava
Nad prešernimi sinovi. —
Ena zvezda le se znani
z davnotemnega mi groba:
„Ko vsi v veri bote zbrani,
Vam zaevete boljši doba.“
Popustite vse prepire,
Vsi med sabo se ljubite;
Vsi v zavetje prave vere,
Vsi k resnici pritecite!
Tolažilo to naj veče,
To je pravi vir ljubezni.
To je solnce vaše sreče,
Konec vaše to bolezní. S—v.

(Kervava šiba božja za razuzzdane bogotajnike) je zadela mladega trgovca iz K., kakoršno si je že dolgo pletel, in vse dobro opominovanje svojih duhovnov terdovratno zaničeval. Ni še dolgo, kar se je z vdovo dobrega serca oženil, pa že tudi polovico njenega premoženja v vlačugarstvu zapravljal. Tudi v L. je vsako nedeljo pripeljal svojo robo na prodaj, pa njegova maša in pridiga je bila večidel v gostivnici, kjer radi tudi med sv. mašo ljudem piti dajo; ali kazni božje pravice je pri nji očitna: lepo posestvo gre rakovo pot, da je joj!

Omenjenega mladega trgovca so še to nedeljo (25. rožnika) prijetli opominovali, da naj v cerkev gre; on pa s prevzetnim zasmehovanjem odgovori: „A, danes me že

ne bote notri vidili!“ — Pa reva ni vedel, da mu meč božje kazni že visi nad glavo. Res, namesto v cerkev gre v hišo, kamor je rad zahajal, in namesto k sv. maši iti, pa kvartá, z vlačugarstvom poleg sebe, dasiravno hudo vreme prihaja. Ker mu pa pri igri sreča herbet kaže, strašno preklinja, pa zopet le zgubuje. Na to ves razsreden zahrusi: „Naj strela vdari!“ Komej izgovori, strahovito treši, da se vse potrese! Strela pridere skoz strop nad mizo, ga po strani na glavi in roki posmodi in izza mize telebi, da kakor čep obleži, njegovim soigravcem pa se zunaj presunljivega straha ni kaj zgodilo. Hišna hči je bila pod streho, ko je začelo goreti; tudi nje se ogenj prime, in čez okno skoči (pravijo da ji je oblačilo pogorelo in da je nevarno opečena). Uni mož neki še v omedlevici leži, in kmetje pravijo, da je črn kakor hudoba.

Dve hiši ste pogorele, pa kar je še čudnega, tudi leseni križ z lepoticjem zunaj na zidu ni zgorel, celo njegova olupšava ne, dasiravno je drugo vse pogorelo. Nisim pa slišal, da bi kdo bil pomiloval nesrečnega človeka; vsaki pravi: „Bog je mogel vdariti, ker so bile vse prošnje in opominovanja zastoj; da bi se mu bilo le pred tremi leti kaj takega primerilo, takrat namreč je bil gerdo znanje začel. Vsi ljudje imajo to za očitno kazni božjo, posebno ker je hiša ena nar nižejših v tistem kraju, in strela vender le na visokejške reči vdarja; kakor je tudi čudno, da soigravcev ni zadela, in da božja martra v taki vročini ni zgorela. —

Tukaj imate ogledalo, vi butasti bogotajci! Le pogledjte tukaj, če je Bog ali ne; tudi vi mu ne bote odšli! Po besedah sv. pisma le prismođa v svojem sercu pravi, da ni Boga . . . Tudi mnogi sedanjih modrijanov, ki so jim možgani zavreli, v svoji nes pametni prevzetnosti Boga tajé; pa večidel, dokler jim sreča cvete, kadar jih pa nesreča po divji glavi bunka, — oj takrat je pa Bog! Oglejte se v tem ogledalu vi sladnosti pijani razuzzdanci! tudi vam bo udarila strašna ura maševanja poprej ali poznej! Pravični Bog je poterpežljiv maševavec, ali kolikor dalje odlašá, toliko hujši vdari. Meseni človek ne spozná, kar je božjega, pa Bog ga bo prisilil spoznati, ali že hoče ali ne, samo da znabiti prepozno. Strašno je pa pasti v roke živemu Bogu!

Pa tudi vi mladenči in deklice si to ogledalo obrnite v prid. Lepi cvet matere katoliške cerkve, bele lilije na vertu božjega stvarjenja, izvoljeni ženini Marije Device, ljubljene neveste Jezusa Kristusa nebeškega Kralja ste vi v prekrasni žarji svete čistosti. Vse vas je veselo, Bog, angeli, sveti izvoljeni Božji, pa tudi pošteni ljudje; celó hudoben svet je prisiljen vas častiti, dokler ste nedolžni. Komu bi vas primeril, ali cveticam na polju, pa lepši ste vi; — ali biserom in dragim kamencem, pa lepši ste vi; — ali zvezdam na nebu, pa lepši ste vi; — vi ste angeli v človeški podobi, ljubeti Jezusa in Marije, ki v vašem deviškem sercu prebiva, in v nebesih bote Jaguje Božje spremljaje v belih oblačilih svetega devišstva palmovce vejice srečne zmage nosili v rokah in angelsko pesem peli, kakoršne noben drugi svetnik peti ne bo mogel . . . In vse to je zgubljeno, ne za eno leto, ne za tisuč, ne za milijon let, ampak za vse večne čase, — zgubljeno tisto nesrečno uro, kadar ste sveti čistosti slovo dali in nesramni sladnosti svoje roke podali; vse rože pravega veselja v hipu odevetó, in bodeče ternje se zagriže v kervavo ranjeno serce, ki se večno zacelilo ne bo. Oj, zapišite si v dušo in serca svoje: „Zveličani so čistega serca. Boga bojo gledali.“

Kaj pa vi zaničevalci cerkve, duhovnov in vsega Božjega k ti prigodbi parečete? Vaš današnji smeh se bo jutri v jok spremenil; oh zatorej danes, ko slišite glas Gospodov (tudi strela je božji glas), ne okamnite svojih sere, zakaj večni Bog, ki vam je dal današnji dan doživeti, vam jutrisnjega ni obljubil. Danes vas še kličejo blage-

*) Znano je iz zgodovine, da Svatopluk je bil izdal nasprotnikom svojega strica Rastislava, kateri so ga oslepili in v ječo vergli; pozneje poboljšani Svatopluk se je serčno vojskoval, veliko slavo pridobil svojemu kraljestvu, oslabil pa ga je z razdeljenjem med svoje sinove. **) Palice, sibe.

slovljeni zvonavi kakor mili nebeški glas v cerkev Gospodovo, in jutri vam bojo žalostno pesem doneli, ko vas na cerkveno mrtviše ponesó, in kako gerdo bo to vam merličem stalo, ako živi cerkve niste ljubili. Danes vas še kličejo mašniki Jezus-ovi s trombo sv. evangelija k zakramentu sv. pokore, dokler je čas božje milosti za vas; jutri vas bojo k grobu spremljali, kakor do konca zvesti prijati; oh kako težak kamen bo to za vašo dušo, ako ste jih v življenju zaničevali! Res, mašnikov še nikoli tako gerdo zasramovali, zaničevali, obrekovali niso, kakor v naših časih, pa „vse to bo prišlo čez ta rod“ svet bo s kervavimi solzami, pa še kmalo spoznal krivico, ki jo je delal cerkvam in mašnikom, zakaj kdor se mašnikov loti, se dotakne očesa Božjega.

Kaj pa vi kletvarji in evekači k temu strašnemu izgledu porečete? Iz enega studenca ne teče sladka in grenka voda; iz vaših ust, ki vam jih je Bog v svojo hvalo vstvaril, se pa valijo gerde besede, kakor iz peklenškega brezdnal! Je li to prav? Od vsake nepotrebne besedice bo treba odgovor dajati, kaj se le od takih! Ako s tistim jezikom, ki moliš, sv. Rešnje Telo prejemaš, tudi kolneš, kvantaš, nar bolj razžališ Jezusa v sv. Zakramentu oltarja; bi li ne bilo boljše, da bi se ti jezik posušil, ali pa da bi si ga odgriznil? — Vse stvari po svoje hvalijo svojega Stvarnika: zdaj se pa kletvar kakor sova in krokar zadere, med sveto hvalo in kazi veselje angelov, podira Božjo slavo! Kdor kolne, svojo dušo zakolne; kdor kolne, naj bo kar hoče, vselej Boga kolne, zakaj Bog je žaljen; kletev je vidno znamenje pogubljenja, zakaj v nebesih nobeden ne kolne, in ko bi le eden zaklel, bi nebesa več nebesa ne bile. Bodi toraj beseda naša: „Naj bo Bogu k časti!“ — „naj bo v božje ime!“ — „sej bo vse minilo“ itd. Zatorej, kdor imaš navado kleti, pojdi k spovedi prvo nedeljo po tem branju, in obljubi Jezusu pri sv. obhajilu, da ne boš nič več klet; če ti pa beseda uide, ker je navada železna srajca, hitro obljubo ponovi in si zraven še kakšno pokoro naloži, kmalo se boš odvadil kleti. Če je le en greh manj, je to več vredno, kakor vesoljni svet, — in še na smertni postelji mi boš hvalo vedil, še bolj v nebesih. Hvaljen bodi Jezus in Marija! V.

Težiš, da se vse ob-te kreše. Morebiti si pa le ti sam preveč robat, da si vsem spotiklješ; ali pa ravno ti sam ob druge butaš. —

O ko bi vsak pastir sebi izročene ovce tako strážil, da naj bi Gospodove ostale, kakor satan stráži svoje, da bi se zopet k Bogu ne spreobrnile, — potlej bi lahko od njih dajal odgovor. (Wahrhfd.)

Brezvirni rednik, ki pa daje lepe nauke, je enak vertnarju, ki ne da bi drevo v rodovitno zemljo vsadil, ga v zrak obesi, na veje in vejice pa naveže ponarejenega sadja. (W. Fr.)

Eden ameriških časnikov svari pred presiljenim politiziranjem sedanjih časov in postavlja v zgled dva moža, ki je vsak evet nesreče v svoji versti. Eredemokrat in bogatin Prudhon, umrl v Parizu, je imel pregovor: „Lastnina je tatvina“; nič pa ni slišati, da bi bil on — potem takem ne majhen tat — svojo „tatvino“ povernil na smertni postelji. Umerl je brez tolažila sv. vere. — Charras, umrl v Svici, je politizoval že s 17 letom, sanjaval je za republiko. Svoboda — v njegovem pomenu — mu je bila bog, Napoleon III pa hudič, ker zavaljo državne prebita je mogel v ječo in pregnanstvo. To je bila vsa njegova vera: po tem pa tudi njegova smert! Presiljeno, opako vdeleževanje politike je storilo nezmožnega tudi njega, da bi se bil na vsega premislila vredni in rezni prestop v večnost kaj pripravjal. Kozarec vode

iz svoje domovine in pa njemu nasproti sedečo ženo svojo — to si je bil izvolil za preubogo — tolažilo, ob uri ločitve. Pač res grozovinska taka smert za vsacega, kdor ne misli, da je iz „opičje“ ali pa iz pasje rodovine. Naj bi bila una moža pošena rokodelca, in ne presiljena politikarja, zaupljivo bi bila tudi njujna smert drugačna. Tudi dunajske barikade bi uno leto marsikteremu mladenču ne bile kervi popile, ko bi bil manj politikar. Torej vse po pameti! Vera in to kar vera uči, je prvo, naj prvo! —

Viditi je, da keršanska vera ima namen skrbeti le samo za prihodnje življenje, vendar nas že tukaj na zemlji srečne dela.

Svoj materni jezik dobro govoriti ne služi nikomur v slavo; sramota pa je, ga slabo govoriti. (Wahrheitsfreund v Cincinnati.)

Divjaki v silni ameriški državi Oregon, kakor več del nejevernikov, vedó od neumerljivosti duše, plačila in kazni po smrti; tatvino, preseštvo, umor in laž spoznajo za velike pregrehe; ako možu žena umerje zavoljo neumnosti, ima mož zato veliko prestat, pa še njenim staršem z velikimi darovi to zgubo nadomestiti. Ali bi ne bilo dobro marsikterih zasukanih „omikancev“ k tem divjakom poslati v šolo? — Taki so bili n. pr. gerdi človekožerci republikanuhi l. 1793 na Francoskem, ki so postavili posebno sodnijo, to je bila republikanska mesnica, ktera je verne prijatelje kraljestva pod glavosečnico vtikala, velikrat pa jih derhal prehitela, uboge jetnike z nožmi in kolmi sprejela in pomorila. Ta morija se je godila z grozovitno hladnokernostjo. Veliko žen se je zbiralo, ki so mesarjenje z vnemarnim očesom gledale! Nosile so možem kosilo na morišče in si pripovedovale: „Svojim možem, ki delajo, kosilo nesemo.“ — Na sodnjih mizah so stale steklenice z vinom in ležale pipe ali dimke za tabak. Se zdaj imajo mrtvaške zapisnike, na katerih se vidijo znamenja kervi in vina; večkrat je namreč kdo prišel in še s kervavo roko berbal po zapisniku i-kaje, če ta ali ta jetnik pride kmali na versto? — Za take čase delajo tisti, ki iščejo šolo ločiti od cerkve, mnogi časniki, ki pri vsaki priložnosti cerkvene reci, šege, osebe pikajo, ter spodrivajo vero, spodmajajo pokoršino do višjih in vladarjev, čez vse pa kovarijo zoper papeža in katoliško Cerkev, in se po Golijatovo repinčijo in zlezijo, kako da „temne moči“ zatirajo.

G. Maksimilijan Pieteršnik, gimn. suplent v Celji, pride za gimnaz. učenika v Kranj. — Zgodovinsko društvo je sklenilo pri deželni vladi prositi, da naj se Vodnikov „Handbuch der Geschichte Krains“ za naše šole pomnoženo na svitlo dá. — Prav dobra misel; pa le samo, če bo delo v slovenskem jeziku! Še zmiraj se vidi, kako okorno slovensčina teče takim, ki je pri vsaki stopinji potrebujejo, ker se po šolah še zmiraj le nemčuje in nemčuje.

Novega ministerstva še zdaj ni na dan.

Duhorske spremembe.

V ljubljanski škofiji. Duhovnja Vače je podeljena g. Mih. Tavčarju, pomočniku v Dobropolji. — Umerl je g. Fr. Dolencec, bogoslovec 2. leta, doma v Poljanah 6. t. m., R. I. P.! —

V lavantinski škofiji. G. Flor. Klajne, do sedaj učitelj verozakona na gimnazii Sibirski, je dobil duhovnijo pri sv. Francišku v Stražah; g. Fr. Fohn, do sedaj župnik v Sevnici, gre za župnika v Ruše. G. Smrečnik Fr. gre za kaplana v Sevnici.

Dobrotni darovi.

Iz Vodiške duhovnije: Za pogorelece v Rafalici okr. Berdo 3 gl. (oddano v kn. šk. pisarnico); za pogorelece na Verhu 4 gl. 50 kr.; in za pogor. v Glebodolu 4 gl. 50 kr. (tudi v šk. pisarnico oddano, ker smo dotične zbirke za ta kraj že odrahtali; Vr.).